

Кацова Л. И.

**ОСНОВНЫЕ СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЕ ПАРАМЕТРЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ
КАК ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**

В статье на основе наблюдений и анализа типичных трудностей с которыми сталкиваются студенты-практиканты в решении учебно-воспитательных задач, раскрывается алгоритм овладения студентами технологией решения педагогических задач, что обуславливает успешность профессиональной деятельности будущих преподавателей экономических дисциплин.

Ключевые слова: экономическое воспитание, педагогические задачи.

Katsova L.I.

**THE BASIC CONTENT PARAMETERS OF ECONOMIC EDUCATION AS PEDAGOGICAL
ACTIVITY**

Algorithm of students' capture by technology of decision of pedagogical tasks opens up in the article on the basis of supervisions and analysis of typical difficulties which test intern-students in solving of educational tasks. It predetermines success of professional activity of future teachers of economic disciplines.

Key words: economic education, pedagogical tasks.

УДК 378.094.371

Клімашевський Л.М., Лучанінова О.П.

**ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ
ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО ВНЗ**

Статтю присвячено обґрунтуванню необхідності використання особистісно орієнтованого підходу у процесі формування мотивації навчальної діяльності студентів технічного ВНЗ.

Ключові слова: мотивація, особистісно орієнтований підхід, інтерактивні методи навчання, навчальна діяльність студентів.

Постановка проблеми. Становлення нової технічної еліти неможливе без інновацій у системній фундаменталізації навчально-виховного процесу у ВНЗ. Мова йде про вищі технічні заклади, які характеризуються специфікою освітніх концепцій і сучасних підходів до вирішення проблем навчально-виховного процесу, мобільністю і творчими рішеннями, інноваціями. Результати аналізу процесу підготовки майбутніх фахівців технічних спеціальностей у технічних вищих навчальних закладах свідчать, що нинішній стан не відповідає сучасним вимогам інженерної освіти. Наявна технологія навчання недостатньо створює умови для формування фахової компетентності майбутнього випускника технічного ВНЗ, його творчого потенціалу, системної самостійної роботи студентів щодо оволодіння фундаментальними знаннями. Низька мотивація щодо вивчення фундаментальних дисциплін, оволодіння студентами майбутнім інженерним фахом, фахом керівника, детермінує недостатню їхню освіченість, що впливає на якість їхньої професійної діяльності, конкурентоспроможності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана відповідно з комплексною темою кафедри інженерної педагогіки “Методи формування практичної спрямованості підготовки майбутніх педагогів вищого технічного навчального закладу” та в межах педагогічного дослідження дипломної роботи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Визначальною рисою особистісно орієнтованого навчання є взаєморозуміння, взаємодія, творча співпраця викладача та

студентів. Вивченням теоретичних і дидактичних питань цього напрямку займаються дослідники М. Башмаков, Г. Бермус, І. Бех, П. Гусак, Л. Калашникова, М. Кларін, Н. Протасова, О. Савченко, Г. Селевко, М. Скрипник та інші.

За результатами досліджень, оптимальним для розвитку особистості є діалогічне педагогічне середовище, в якому особистість визначається цінною, вільною і шанованою. Навчальний процес у контексті діалогу – це активна взаємодія та спілкування його учасників, тобто інтеракція, що здійснюється за допомогою відповідних методів.

Проблема застосування інтерактиву в навчальному процесі була в центрі уваги таких дослідників, як О. Єльнікова, Г. Коберник, О. Коберник, О. Комар, Т. Кравченко, М. Крайня, Г. Кривчикова, В. Мельник, Л. Пироженко, Н. Побірченко, О. Пометун та ін., які обґрунтовують доцільність особистісно орієнтованого підходу із застосування інтерактиву для посилення ефективності процесу навчання [1].

Мета статті – дослідити особливості навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі на засадах особистісно орієнтованого підходу, в процесі якого може формуватися мотивація навчальної діяльності студентів. *Актуальність дослідження.* Тема є актуальною для навчально-виховного процесу технічних вищих закладів, де гостро стоїть проблема гуманізації технічних дисциплін, комунікативної компетенції студентів, їх практичних навичок самостійно здобувати знання. Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується глибокими соціально-економічними перетвореннями, коли від людини вимагаються не тільки знання і вміння, а й розвинені особистісні якості, які давали б їй змогу активно долучатися до творчої діяльності. У зв'язку з цим перед освітою нові завдання: ВНЗ повинен орієнтуватися на створення оптимальних умов для розвитку кожного студента, спрямовуватися не на заучування, а на формування у студентів здібностей самостійно осмислювати навколишню дійсність. Це передбачає перебудову процесу навчання, кінцевою метою якого має стати максимальне розкриття індивідуальних можливостей та самоактуалізація особистості кожного студента. Демократичний розвиток України зумовив перебудову системи вищої освіти, розробку нових програм із метою поліпшення умов, результатів навчання студентів та вдосконалення професійної підготовки викладацьких кадрів. В освітніх документах акцент робиться на розвитку інноваційних освітніх технологій у навчальному процесі з метою забезпечення переходу освіти на нову, особистісно орієнтовану парадигму.

У добу інформаційного суспільства зростають гуманістичні орієнтації в педагогіці, з'являються гнучкіші педагогічні технології, які допомагають людині адаптуватися у такому суспільстві. Виникає потреба у якісно новій парадигмі – “школі самореалізації особистості”, де на перший план висувається зміна позицій організації взаємодії студента і педагога. А це вже царина гуманної педагогіки. Гуманна педагогіка вбирає в себе педагогіку співробітництва і дає їй філософське обґрунтування.

Багато поглядів видатного представника гуманістичного напрямку в психології К.Роджерса лягло в основу особистісно орієнтованої педагогіки. Серед основних принципів цього напрямку він виділив такі: – людина знаходиться в центрі світу, який постійно змінюється; – людина сприймає навколишню дійсність крізь призму власного відношення і розуміння; – індивід прагне до самопізнання і самореалізації; – взаєморозуміння досягається тільки в результаті спілкування; самовдосконалення, розвиток відбуваються на основі взаємодії із середовищем, з іншими людьми.

Третє тисячоліття в освіті пов'язане з новою освітньою філософією – особистісно орієнтованим вихованням. Науковці наголошують на пріоритетності особистісно орієнтованого підходу у навчально-виховному процесі. Розрізняють особистісно орієнтоване навчання і особистісно орієнтовану освіту. Особистісно орієнтоване навчання – це така система навчання, процес здійснення якої сприяє формуванню особистісних якостей людини. Особистісно орієнтована освіта є більш широким поняттям, що підпорядковує в себе і перше, а також всю систему виховання особистості. Тож мета нашого дослідження у формуванні мотивації до необхідності безперервного навчання студентів є надзадачею, а

навчання працювати самостійно, самостійно здобувати знання, удосконалювати навички самостійної роботи виступає як засіб освіти [2].

Аналіз інноваційної освітньої діяльності у вищій освіті показує, що вона характеризується пошуком нових чи вдосконалених концепцій, принципів, підходів до освіти, суттєвою зміною у змісті, формах і методах навчання, виховання, управління навчально-виховним процесом. Така освітня діяльність передбачає не тільки розвиток творчого потенціалу всіх учасників навчально-виховного процесу, але й зміни у способі їхньої діяльності та стилі мислення, створення й поширення нововведень у системі вищої освіти.

Актуальність концепції особистісно орієнтованого навчання студентів зумовлена своєю значимістю для суспільства. Воно не займається формуванням особистості із заданими ознаками, а створює умови для повноцінного прояву і розвитку особистісних функцій суб'єктів освітнього процесу. Це питання ще недостатньо розроблено в науці і практиці вітчизняної педагогічної освіти. Ідея особистісно орієнтованої педагогічної освіти тільки починає визначатися на двох рівнях – повсякденному і науковому [2]. Обговорюються такі ідеї: повага до особистості студента і визнання його унікальності; діалогічний характер лекцій і практичних занять; співпраця і співтворчість як у навчальному процесі, так і в науково-дослідній роботі; використання методів і прийомів часткової індивідуалізації навчання.

Практичне заняття у ВТНЗ є традиційним атрибутом навчально-виховного процесу. Теоретично можна виділити два основних напрямки в інноваційному розвитку навчального процесу: по-перше, модернізація традиційного процесу; по-друге, інноваційний підхід до навчального процесу, в якому метою навчання є розвиток у студентів здібності засвоювати новий досвід на основі цілеспрямованого формування творчого і критичного мислення, досвіду й інструментарію навчально-дослідницької діяльності, рольового та імітаційного моделювання, пошуку та визначення особистісних смислів.

Особистісна орієнтація під час проведення практичних занять передбачає індивідуальний підхід до студентів із метою розкриття їх внутрішньої сили і можливостей, досягнення максимального всебічного розвитку кожного. Процес засвоєння знань і умінь студентами відбувається лише завдяки їх власній діяльності, яка завжди індивідуальна за будь-яких методів і форм її організації. Інтелектуальна активність студентів є проявом навчальної мотивації, зацікавленості студентів навчально-виховним процесом. Організація групової роботи під час проведення практичних занять підвищує активність студентів, вони просто не можуть вже бути пасивними спостерігачами на занятті, формується вміння співпраці, мотиви навчання, розвиваються комунікативні здібності, що є особливо важливим для студентів технічних спеціальностей. Також розвивається навчальна діяльність, студенти самостійно здобувають знання в діалозі, колективно виконують завдання, презентують їх, вчать толерантності.

Студенти програють ситуації, наближені до реальних, виконують роль викладача, набуваючи, таким чином, умінь і навичок викладання певної теми з якоїсь технічної дисципліни. Навчання відбувається в емоційно насиченому процесі колективної співпраці. Рольові ігри, мозкові штурми, обговорення дискусійних питань, робота в парах, суміжних групах, діалог при вирішенні пізнавальних завдань – ці та інші інтерактивні методи і форми роботи на практичних заняттях майбутніх інженерів-педагогів допомагають їм самостійно навчатися, бути готовими до пізнання власних новоутворень на рівні свідомості. Студент налаштовується на ефективний процес навчання, націлений на кінцевий результат.

Висновки. Проаналізувавши роль особистісно орієнтованого підходу у формуванні мотивації навчальної діяльності студентів ВТНЗ, можна зробити висновок, що інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації навчальної діяльності студентів, яка має на меті створення комфортних умов навчання, за яких кожний студент відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність, здатність бути активним учасником навчального процесу. У

студента виникає внутрішня мотивація навчальної діяльності, без якої не може бути ефективного навчання.

Перспективи подальших розробок. Уважаємо, що у висвітленні даної проблеми подальшого дослідження потребують дидактичні умови використання інтерактивних форм навчання на засадах особистісно орієнтованого підходу у процесі формування мотивації навчальної діяльності студентів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Артюшина М.В. Взаємозв'язок соціально-психологічних та дидактичних умов групової навчальної діяльності студентів – теорія і методика професійної освіти. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2000. – 20 с.
2. Освітні технології: Навч-метод. Посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За заг. ред. О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2002. – 265 с.

Климашевский Л.М., Лучанинова О.П.

ЛИЧНОСТНО ОРИЕНТИРОВАННЫЙ ПОДХОД В ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ МОТИВАЦИИ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ ВТУЗ

Статья посвящена обоснованию необходимости использования личностно ориентированного подхода в процессе формирования мотивации учебной деятельности студентов технического вуза.

Ключевые слова: мотивация, личностно ориентированный подход, интерактивные методы обучения, учебная деятельность студентов.

Klimashevsky L.M., Luchaninova O.P.

INDIVIDUALLY ORIENTED APPROACH IN BUILDING MOTIVATION EDUCATIONAL ACTIVITY OF STUDENTS VTNZ

The article is devoted to justifying the use of person-centered approach in building motivation training deyalnosti students of technical universities.

Key words: motivation, learner-oriented approach, interactive methods of teaching, learning deyalnost students.

УДК 371.13:004

Коткова В.В.

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

У статті описано можливість реалізації інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища в професійній підготовці майбутніх учителів початкових класів, конкретизовано визначення інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища, квазіпрофесійної діяльності.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище, квазіпрофесійна діяльність.

Постановка проблеми. Розвиток сучасної освіти детермінований глобальним процесом інформатизації, стрімким переходом на новий етап розвитку цивілізації – інформаційне суспільство. Результатом стає активне використання інформаційних технологій у навчальному процесі. Так, відмінною особливістю системи сучасної освіти є наявність домінуючого елемента – інформаційного середовища.

Відповідно до Закону України “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки” одним з головних пріоритетів України є